

A negatív is lehet pozitív

Közgazdász és tolmács, Zágráb szülöttje, Svájcban élte meg szakmai karrierjét, mégis magyarnak vallja magát Kovács Géza, a genfi magyarok 56 előtti nemzedékének jeles képviselője. Minek köszönhető ez?

Monarchiabeli gyerek voltam, anyám osztrák, apám – aki egy nagy faipari vállalat igazgatójaként Zágrábban dolgozott –, magyar volt. Tízéves koromig éltem Zágrábban, magyarul alig tudtam, hiszen elemi iskolámat horvát és német iskolában végeztem. Anyám azon igyekezett, hogy már gyerekkoromban megtanuljak franciául, ezért vele franciául beszéltem, apámtól tanultam magyarul. Zágráb a két világháború között kellemes város volt, gazdasági és zenei élettel, nyugodt légkörrrel, többnyelvű kultúrával. Apámék 1942-ig éltek ott, ám mikor a németek Zágráb elfoglalására készültek, elhagyták a várost, visszamentek Budapestre, nem akartak az usztasák uralma alatt élni.

Ha jól tudom, Ön már korábban Magyarországra került.

Szüleim kívánsága az volt, hogy én magyar legyek, ezért a gimnáziumi tanulmányokra a kalocsai jezsuita gimnáziumba küldtek, ahol a nevelési értékeket első helyen tartó, roppant szigorú internátumban voltam bentlakó tízéves koromtól az érettségig. Eleinte nagyon nehéznek tartottam mindent, hiszen magyarul alig tudtam és túl kicsi voltam a szigorhoz, de hamarosan kedvenc tárgyam lett a magyar, s talán kiváló magyartanáromnak köszönhetem, hogy később fordító is lettem. A szigorú nevelési elvek is sokat segítettek az élet csapásainak elviselésében életem folyamán.

1944-ben érettségiztem, hamarabb voltak a vizsgáink a német megszállás miatt, rettenetesen feszült légkörben. Ősszel beiratkoztam a közgazdasági karra, de ekkor megtörtént a legszörnyűbb: a nyilasok hatalomátvétele, akik az egyetemeket is katonai parancsnokságuk alá kényszerítették. A műegyetem hallgatóit kivitték Drezdába, ahol végigélték a bombázásokat. Én közgazdász voltam, ránk később került volna sor, mert mi nem voltunk annyira fontosak. Szerencsére ez nem valósult meg, mert egy emberséges parancsnok szélnek eresztett bennünket.

Tízennyolc éves voltam még csak, s már annyi mindent megéltem a történelem viharából: az ostromot szüleim pesti lakásán vészeltem át. Én fatalista vagyok, a lakásban maradtunk apámmal, nem mentünk le a pincébe, hiszen mint fiataalt, engem is elvihettek volna a nyilasok.

Hogyan lehet életszükségleteket végezni, egyáltalán létezni egy ostromlott városban?

Hat hétig erős harcok folytak, félni kellett a belövésektől és attól, hogy vagy a nyilasok visznek el, vagy később az oroszok. Fogytán volt az élelmünk, csak krumpli volt, az utcára nem lehetett kimenni, de valami csoda folytán házunkat nem érte bombacsapás és folyóvíz is volt mindvégig. Mikor végetért az ostrom, s újra elkezdődtek az előadások az egyetemen, veszélyes volt az utcán járni, mert az oroszok el-elkapták a fiatalokat munkára vagy a lágerrekből elszököttek létszámának pótlására. Én ezt is megúsztam: folytattam az egyetemet.

És miként lett végül mégis genfi diplomás?

1946-ban apám vállalata segítségével Svájcba utaztam, hogy a genfi Felsőfokú Nemzetközi Tanulmányok Intézetében (HEI) közgazdasági tanulmányokat foly-

tassak. Ezt befejezván, más irányban is szereztem diplomát: magyar, német és francia nyelvből lettem fordító.

Genf akkoriban nyugalmas, forgalommentes, olcsó kisváros volt. Szerettem itt élni, egyetemistáknak ideális helynek számított: egy diákszoba havi ára hetven–százhusz frank között mozgott, az UNIPRIX-be jártunk ebédelni, napi menünkért egy frank nyolcvanot fizettünk. Már voltak itt magyarok szép számmal, a diákok találkozóhelye a La Clémence kávéház volt, az idősebb generáció az Ambassadeur-ben tartott fenn törzsasztalt. Ebben is szerencsés voltam: nekem az első perctől kezdve voltak magyar ismerőseim a szüleim révén még Magyarországról, apámnak voltak itt üzleti kapcsolatai. Mivel én tradíciókhoz ragaszkodó ember vagyok, ápoltam és ápolom az emberi kapcsolatokat; több, mint hatvan év után is, minden hónap első keddjén, együtt ebédelünk egyetemi társaimmal.

Hogyan alakult a szakmai útja?

Az egyetem után öt évig Genfben dolgoztam, egy magyar üzletember titkárságát vezettem. 1955-ben Bernben, mint cégvezető kaptam állást, egy autókalkatrészek forgalmazásával foglalkozó cégnél. 1961-ben váltottam, a berni Statisztikai Hivatalba kerültem, ahol 1967-ig, ötven beosztottammal együtt, a népszámlálást végeztük. Komoly és hasznos munkám volt, megtanultam a németsvájci nyelvet, de mindig visszavágytam diákkorom városába, Genfbe, hiszen itt voltam fiatal. Magyar feleségem is ide akart jönni. 1967. november 1-én ez az kívánságom is megvalósult: a Palais Wilsonban dolgoztam, ha kinyittem az ablakomon, a Mont Blanc csúcsát láttam. Úgy éreztem, megtaláltam önmagam, nemcsak szép környezetben, kellemes légkörben volt a munkahelyem, hanem igen érdekes lett a munkám szakmailag is: a nyugdíjintézet nemzetközi részlegének vezetőjeként, a 21 országgal kötött szociális biztosítások végrehajtásával foglalkoztam. Harminchat kiváló beosztottam volt, munkámat megkönnyítette a nyelvtudásom, emberismeretem és kollégáim megbecsülése.

Magyarországgal volt-e valamilyen kapcsolata?

Bernben dolgoztam, s mikor az 56-os magyar forradalom leverése után megérkeztek a magyar menekültek, a Berni Rádió megkért, hogy a heti egyórás adásában legyek a bemondó és fordító is egyben. Információkat sugároztunk az újonnan érkezetteknek, hogy beilleszkedésüket és svájci életüket segítsük. Később még hosszú ideig tolmácsoltam az 56-os menekülteknek hivatalos adminisztratív ügyeikben. A kilencvenes években is vállaltam önkéntes munkát Magyarország érdekében: Ódor László, berni magyar nagykövet tanácsadója voltam a szociális biztosítási ügyek terén. Szakmai tudásommal igyekeztem hazám javára tenni.

A magánéletben is ilyen jól alakult a sorsa?

Súlyos betegségben vesztettem el felségemet, majd második társamat is, egyedül maradtam, de életszeretetem és optimizmusom átsegített a nagy válságokon. Az évek folyamán két dolog volt a segítségemre: a nyelvtudásom és a hitem. Egyformán tudok németül, franciául és magyarul, a hadseregben horvát tolmácsként is szolgáltam, a nehézségekben mindig javamra vált, hogy többnyelvű vagyok.

A hitem – kalocsai jezsuita diák korom óta –, az egyéni bajokban csak erősödött. Ha tehetem, utazgatok, bár az utóbbi időkben gyakran kerültem kórházba. De még ez is szerencse, mert amikor kijövök, otthon lábadozván a menyem gondoskodása vesz körül, mindenben segít.

Elégedett ember vagyok, a derű és a vidámság a jelszavam, mindent pozitívan látok: még a negatívát is.

Czellár Judit

Zsuzsa emlékére, akihez 53 éves barátság köt, aki 56-ban otthon maradt. Villámgyorsan meglátogattam a nyáron. Mondta, hogy beteg, pár hónapja van. Az ősszel telefonáltam. Hangja mint mindig kedves volt, de halványodott.

*Várom, hogy jöjjön az Isten,
hogyan mondja, mi volt az élet,
hogyan tudjam, mi a lélek,
érezzem, mi túl, mi innen.*

*Hogy halljam, miért a szó,
a hang, az égbolt, a színek,
ha dalok magasba vittek,
mi volt abban való.*

*Hogy értsek minden vágyat,
magasba törő erőt,
távolba szökő időt,
hogyan múltunk mire várát.*

*Hogy lássam, miért a fény,
hogyan kinek szól az élet,
kinek nyílnak a rétek,
hogyan miért van remény.*

*Hogy nyíljon ki a béke,
mint ezer szép virág,
kié a nagyvilág,
se kezdete, se vége.*

*Várom, hogy jöjjön az Isten,
hogyan fogja meg kezem,
hogyan menjen el velem,
mosolya elvigyen.*

A gyászjelentés hamar érkezett, első sorai:

*Miért sirattok? Isten arca volt,
Mely simogatóan, hívón rám hajolt...
S én mentem...*

Requiescat in pace

András

Fényképek a Genfi Magyar Egyesület előző báljairól

1994

1999

1997

1997

A Genfi Magyar Egyesület szeretettel
meghívja Önt,
kedves családját és barátait a
genfi magyar bálra

2008 február 2-án, szombaton 19.30
órai kezdettel
a Hôtel des Bergues-ben (33, quai des
Bergues, Genf).

Pezsgő
Ünnepi vacsora
Borok

Tombola

Musique:
A MOM trió Magyarországról
Estélyi öltözet

*L'Association des Hongrois de Genève vous
prie d'assister,
accompagné de votre famille et de vos
amis, au*

Bal hongrois de Genève

*qui aura lieu le samedi 2 février 2008
dès 19 h 30
à l'Hôtel des Bergues (33, quai des Bergues,
1201 Genève).*

Champagne
Dîner de gala
Vins

Tombola

Musique:
L'Orchestre MOM trio de Hongrie
Tenue de soirée

MAGYAR KARÁCSONY ÉS BÁL

Mindeddig magam is hűtlen látogatója voltam a cserkészeink által rendezett magyar karácsonyi ünnepegeknek. 2007 végén volt szerencsém jelen lenni.

Szeretném ez alkalommal megköszönni a CSERKÉSZEINKNEK, a MAGYAR ISKOLÁNAK, Teleki Myzának, Natasának és Gábornak, Kiss-Borlase Andreának, a sok drága gyereknek és szüleiknek, valamint mindazoknak, akik ehhez hozzájárultak, hogy létrehoznak évente egy ilyen kedves és igazi, magyar ünnepeget.

Csak egy valami sajnálatos: hogy ennyi fáradozást csak ily kevés hozzátartozókon kívüli résztvevő tisztelt meg. Pedig milyen kellemes alkalom ez arra, hogy egymásnak boldog karácsonyt kívánjunk! Akik ezért fáradoznak és a gyerekek is megérdemelnének egy nagyobb számú közönséget.

És ha már összejövetelről van szó, had említsem meg az immár hagyományos farsangi bálunkat, amit a Hôtel des Bergues-ben rendez egyesületünk. Ennek szervezését Gáti Ferenc, vezetőségi tagunk vállalta. Lelkesedéssel végzi, segít neki Teleki Natasa, Cramer Barbara, Teleki Myza, Keresztes László. Munkájukat ezúttal köszönjük.

Szeretettel várjuk barátainkat és barátaink barátait a bálra.

Annak reményében, hogy a karácsony kellemesen telt mindenki számára, örömteli és boldog újévet kívánok 2008-ra.

Aussi à ceux qui ne parlent pas notre langue, je souhaite une très bonne et heureuse année 2008.

*Kiss-Borlase Egon
elnök*

Jegyezze elő naptárába!

- **2008. január 11–27:** 1Markos Vera képzőművész kiállítása Carouge-ban, Galerie Delafontaine, Rue Jacques Dalphin 24, 3. emelet.
- **2008. február 2-án, szombaton** 19:30-kor a Genfi Magyar Egyesület hagyományos farsangi bálja a Hotel des Bergues-ben.
- **2008. március 9-én, vasárnap** 12:30-kor a Genfi Magyar Egyesület ünnepe az 1848-as forradalom és szabadságharc emlékére a Szent Bonifác templom dísztermében. Előtte ökuménikus istentisztelet 11:15-kor.
- **2008. április 7-én, hétfőn** 19:45-kor a Genfi Magyar Egyesület közgyűlése a Könyvtárban.
- **Minden hónap** első és harmadik vasárnapján 10:30 órakor magyar szentmise a Cointrin-i kápolnában (36, chemin du Ruisseau, Cointrin).
- **Minden hónap** negyedik vasárnapján 11 órakor magyar protestáns istentisztelet a Saint-Léger kápolnában.

Ruchonnet Éva: Kompozíció őseim írására

A Genfi Magyar Értesítő
évente ötször-hatszor jelenik meg.
Az egyesület tagjai tagdíjuk fejében
ingyenesen kapják.
Szerkesztik: Czellár Judit és Teleki Myza
Főszerkesztő: Cseh Zsigmond
Kiadja a Genfi Magyar Egyesület
Association des Hongrois de Geneve
21, chemin de Terroux
CH – 1218 Grand Saconnex, Suisse
Tel. / Fax + 41 22 348 64 03
E-mail: ahg@ahg.ch

MagyarOnline.net
MON
a világhálókapcsolat

Genfi Magyar Könyvtár

Nyitva naponta 9-től este 7-ig.

21, chemin de Terroux
CH - 1218 Grand-Saconnex, Suisse
Tel: + 41 22 798 80 73
e-mail: szabo.zoltan@bluewin.ch

CORINTHIA
AQVINCVM HOTEL
★★★★★
BUDAPEST

1036 Budapest, Árpád fejedelem útja 94.
Tel.: (36-1)436-4100 * Fax: (36-1)436-4156
E-mail: info@aqu.hu * www.corinthiahotels.com *
www.corinthia.hu

Budapest legrégebbi városrészében, az óbudai Dunaparton fekvő ötcillagos szálloda széleskörű szolgáltatásokkal várja mind az üzleti utazókat, mind pedig a pihenni, gyógyulni vágyó turistákat. A szálloda 310 modern, légkondicionált szobája, minden ízlést kielégő, elegáns étterme és a hangulatos bárak mind-mind vendégeink kényelmét szolgálják. Az Executive Club emelet vendégei exkluzív környezetben élvezhetik a személyre szóló szolgáltatásokat és a modern kommunikációs technika előnyeit.

A hotel Aphrodite Health & Wellness Centrumában úszómedence, termálmedencék, jacuzzi, szaunák, gőzfürdők és fitnesssterem várja mindazokat, akik kikapcsolódásra és felfrissülésre vágnak. Speciális „wellness” kezeléseik kiváló nyugtató és stresszoldó hatásúak, és segítenek megteremteni a test energiáinak harmóniáját. Konferenciák, fogadások, bankettek helyszínét adhatják elegáns, számtalan berendezési lehetőséget nyújtó rendezvénytermeik, melyeket a legmodernebb technikai berendezésekkel szereltek fel.

CORINTHIA HOTELS INTERNATIONAL
EXPERIENCE THE WARMTH, COLOUR AND
VITALITY!

Relaxációs gyógymasszázs.

Házhoz jönnek!

Mobil: 079.702.21.50

**“STUDIO KODÁLY”
ZENEISKOLA**

64, rue des Vollandes (Eaux-Vives)
1207 Genève, tel: 022 786 0288

Zenei előképző 3 éves kortól.

Szolfézs, hegedű, zongora, furulya és cselló tanítás.

MAGYAR KONYHA!

vendéglő-pizzéria

Chez Tomy

(Meinhard Brigitta)

rue du Contrat Social 4

1203 Genève

tel: 022 3440398

nyitva naponta: 9h30-23h30

**Hirdessen a Genfi
Magyar Értelődőben!**

**Tanuljon magyarul, franciául, oroszul
könnyen és gyorsan!**

Érdeklődni:

a 022 797 0854-es telefonon vagy

a 078 789 0541-es mobilon.

E-mail: czellarjud@hotmail.com

KELET VARÁZSA

Aromaterápiás illóolajos masszázis,

Frissítő masszázis, Svéd masszázis

okleveles végzettséggel

Tel: 076 2383310

Tapasztalja meg a keleti

és a nyugati technikákat ötvöző
masszázs varázsát!

COMPTABILITÉ – FISCALITÉ – CONSEILS

Svájcban végzett magyar közgazdász,

többéves adó és könyvelői tapasztalattal,

jogi személyek

(indépendants, Sàrl, SA, Holding etc...)

minden térü pénzügyi adminisztrációját vállalja.

076 / 529 49 35

SZEMÉLYSZÁLLÍTÁS MAGYARORSZÁGRÓL

hetente három alkalommal!

Indulás **BUDAPESTRŐL** Genfbe **vasárnap,**

kedden és csütörtökön 18H30-kor

Nyugati Pályaudvar, Váci út felőli parkolóból

GENFBŐL Budapestre: **hétfőn, szerdán és**

pénteken 13H30-kor

a főpályaudvar (Gare) mögötti parkolóból

Bacsa László: 06 30 989 50 88

00 41 76 468 52 28

MARCZELL PÉTER

2007 November 12-én meghalt Marczell Péter genfi egyetemi és nemzetközi inzéti diáktársunk, barátunk. Emlékezzünk reá és kérdezzük magunktól: ki volt Marczell Péter?

Egyéni sorsa példaszerű a XX. század közep európai hányattatásaira. De erről később. Előbb beszéljünk személyiségéről. Péter valóban "personnalité" volt.

Sokrétű, színes, sokoldalú ember volt. Tehetség, akarat erő, néha makacsság, sőt öntörvényesség jellemezte. Különc volt-e? Biztos, hogy eredeti, de nem egészen extravagáns. Egyszerűen, szerényen élt – nem ivott, nem dohányzott, bár tudta értékelni a gasztronómiát. Mindezt finom dandys vonal színezte.

Kiterjedt műveltsége – irodalom és színház, film, zene, képzőművészetek – , korán elősegítette kifinomult izlésének kialakulását. Életstílusát alárendelte intellektuális érdeklődésének. Tudta mi szép és értékes és tudta élvezni. Mély esztétikai érzéke volt. Alapvető vonásaihoz tartozott még: **TUDÁSSZOMJ**: mint Rabelais Gargantuája, Péter is a reneszánsz tudásvágyával született – "à boire". Minden érdekelte, kivéve talán a természettudományokat; **SZENVEDÉLY**: semmit nem csinált félszíven, lett légyen film-színház, irodalom-zenekritika, tudományos kutatás, a források megkeresése és feltárása; **ELMÉLYÜLT ODAADÁS**: minden alapos komolysággal dolgozott – ameddig érdekelte a témakör és a feladatát. A Battelle intézetben hónapokon belül hírnévre tett szert kitűnő, tömör angolsággal írt szövegeivel, aztán tovább lépett. Haberler nagy könyvét senki nem olvasta akkora alaposan mint ő: legalább 200 lapján ma is láthatók ceruzával írt bejegyzései.

Első "nyugati" diákéveiben menzapénzét mozira és színházra költötte. Alkalmi munkákat vállalt, pl. művészeti könyvek csomagolása és kihordása. 1958–59-ben a genfi Dome moziban jegyszedő volt. Az 59–60-as egyetemi évben hetente motorbiciklizett Párizsba, Raymond Aron szemináriumára. Autóstoppal bejárta Nyugateurópa szép művészeti múzeumait. Hollandiában egyszer egy felvonulási épületben aludt, Belgiumban a rendőrségre kéredzkedett be éjszaká-

Hommage à Marczell Péter

Genève, le 16 novembre 2007

J'aimerais dire quelques mots seulement.

Nous avons connu Marczell Péter, nous avons été amis, depuis cinquante ans.

Nous avons partagé le souvenir, doux ou amer, de Budapest, de la Hongrie, de la révolution de 1956, le souvenir de l'histoire de ce pays martyrisé comme tant d'autres, mais qui n'a cessé de se relever, nous avons aussi partagé cette langue hongroise qui vous lie pour toute une vie, mais nous avons aussi partagé cet amour des autres langues, et finalement nous avons partagé notre culture hongroise-occidentale-universelle qui nous portait vers les douleurs et les aventures intellectuelles...

Marczell Péter - comme tant d'entre nous - a trouvé une terre d'accueil à Genève, en Suisse, mais aussi dans le monde... Il a trouvé une épouse dont l'amour lui a sauvé la vie...

Marczell Péter, comme tant d'entre nous, mais peut-être encore plus, avait une curiosité intarissable, une recherche à la fois du nouveau et de l'ancien...

Péter était courageux, courageux devant le nouveau, devant le voyage, l'inconnu, l'inconnu qu'il allait chaque fois maîtriser de manière magistrale... mais il avait aussi été marqué par la peur, par la peur du 20ème siècle...

Dire qu'il était un voyageur à travers la vie est une banalité, mais rarement était une banalité aussi vraie...

Péter avait des dons que pendant ses années de jeunesse, et même plus tard, il gaspillait avec un abandon digne des héros des romans russes du 19ème siècle...

Mais peu à peu il s'est retrouvé, il s'est resaisi, il commençait à rembourser la dette vis-à-vis de la culture, la vie et l'histoire - dette due à cause du talent qu'il avait reçu au départ. Il a rencontré Körösi Csoma Sandor, l'explorateur du 18-ème siècle dont il a retracé la vie et la pensée et compris l'importance parce qu'il étaient faits du même bois. Marczell a compris le parcours de Körösi Csoma - le sens du pont, des liens invisibles entre la Hongrie, l'Allemagne, la Suisse, l'Angleterre, la Russie,

ra. Az USA-t Greyhound buszon járta be, legtöbbször a nagy áruházak élelmiszer osztályainak "dégustations"-ját ette. Kitty Pons professzornál, aki-nél reggelit is kapott, ez utóbbit általában már késő este vagy éjjel megette (a végén ezért tette ki a világhírű endokrinológia professzor).

Kimeríthetetlen társalgó volt: ma is emlékszem avenue Wendt-i lakásunkban eltöltött hosszú éjszakai beszélgetéseinkre. Egy-egy üveg Martell konyak mindig kiürült.

Marczell Péter tudományos munkásságát és publikációit ez év tavaszán egy nemzetközi konferencián fogjuk Genfben méltatni.

Befejezésül a Magyar Nemzet Magazinban 2004 május 29.-én, Péter nagy művéről, a Kőrösi Csoma könyvről megjelent cikkből. "Marczell Péter több tekintetben hasonlít Kőrösi Csoma Sándorhoz, legalább olyan hányatott ifjúságban volt része mint Kőrösi Csomának. Tízévesen menekült a szlovákosítás elől a Csallóközből Magyarországra. A mosonmagyaróvári árvaház után a Szegeden elvégzett gimnázium, majd az ELTE bölcsészka következett. 1956-ban nyugatra gyalogolt. Genfben, Párizsban, Salamancán látogatott egyetemet. Irodalomtörténetet, társadalompszichológiát, közgazdaságtant, nemzetközi jogot, újkori diplomácia történetet, politológiát hallgatott. Moziba és színházba a francia fővárosba járt, hangversenyre és operába Bécsbe, múzeumba mindenhova. Lizsbonban kezdte doktori disszertációjának megírását. Kőrösi Csoma nyomába szegődve pedig barangolt Indiában és Bangladesben, természetesen az alkontinens tibeti nyelvterületeit is beleszámítva, minden olyan helyen megfordult, ahol Kőrösi Csoma hosszabb időt töltött. Elmondhatjuk róla, hogy világgjári volt. De nem kozmopolita, hanem európai magyar."

Kukorelly Pál

l'Inde ou le Tibet, entre le future, le présent et le passé - entre les hommes et les femmes et leurs langues, la magique des lieux.

Il a compris Kőrösi Csoma a travers sa propre vie...

Et il a compris la profonde tristesse et la joie éclatante, la nostalgie du passé parti pour toujours et qu'il faut ressusciter des profondeurs de l'oubli, et l'avenir et le futur que nous atteindront qu'en courant, haletant, sans peur.

Lundi passé il est parti, pour rencontrer l'avenir éternel.

Péter, nous serons toujours fier de toi. La reconnaissance la plus importante que nous pouvons te donner est que personne ne pourra à l'avenir aussi bien comprendre Kőrösi Csoma comme toi - et personne ne pourra vraiment comprendre Kőrösi Csoma sans toi, sans penser à toi.

Hieronymi Otto

MIT ÉR A FILMMŰVÉSZET, HA MAGYAR?

(Folytatás az Értésítő 100. számából)

Az 1989/1990-es rendszerváltozás szétzilálta, s csak lassan alakította újjá a filmszakmát. A MAFILM privatizálása elakadt, egyre kevesebb magyar játékfilm készült. A forgalmazás rendszere is átalakult, a szórakoztató amerikai filmek a művészmozihálózatba szorították a művészi céllal készült magyar – és európai – filmeket. Az 1990-es évek teljesen új fejleménye a „**magyar tömegszórakoztató film**” megjelenése, amely bravúrosan és a széles nézőrétegnek is tetsző módon, kemény szatírával idézi fel a távolodó Rákosi- és Kádár-korszakok minden tragikumát és idétlenségét.

2000-ben összeültek a magyar filmszakma jeles képviselői a Gellért-Hotelben és nyilvánosságra hozták, mely **12 filmet** tartják a **20. század legjobb magyar filmjeinek**. Íme a lista (zárójelben a film bemutatásának éve kronológikus sorrendben, valamint a rendező neve):

- *Hyppolit a lakáj* (1931; Székely István)
- *Emberek a havason* (1942; Szóts István)
- *Valahol Európában* (1948; Radványi Géza)
- *Körhinta* (1955; Fábri Zoltán)
- *Hannibál tanár úr* (1956; Fábri Zoltán)
- *Szegénylegények* (1965; Jancsó Miklós)
- *Apa* (1966; Szabó István)
- *Szerelem* (1970; Makk Károly)
- *Szindbád* (1971; Huszárik Zoltán)
- *A kis Valentínó* (1980; Jeles András)
- *Megáll az idő* (1981; Gothár Péter)
- *Az én 20. századom* (1989; Enyedi Ildikó)

A Genfi Magyar Egyesület filmvetítései (1998–2007)

A Genfi Magyar Egyesület magyar filmvetítés sorozatot indított 1998 októberétől. A programban az 1945 utáni magyar filmgyártás kiváló művészi alkotásai szerepeltek, azzal a céllal, hogy elsősorban a genfi magyar fiataloknak –akiknek nagy többsége már nem Magyarországon született és nevelkedett–, hézagpótló ismereteket nyújtson szüleik óhazája szomorú és vidám, keserű és édes, viharos és békés történelmi pillanatairól, szakaszairól, hányatottságairól. A legváltozatosabb témájú klasszikus filmek kerültek eddig bemutatásra, mint például: Jókai Mór regényeinek filmváltozatai (*A kőszívű ember fiai*; *Az aranyember*; *Egy magyar nábob*; *Kárpáthy Zoltán*); Mikszáth Kálmán regényeinek filmváltozatai (*A Noszty fiú esete Tóth Marival*; *Szent Péter esernyője*; *A fekete város*; *A beszélő köntös*); Móricz Zsigmond regényeinek filmváltozatai (*Úri muri*; *Légy jó mindhalálig*); *Valahol Európában* (az első magyar játékfilm 1945 után); *Liliomfi*; *Körhinta*; *Hannibál tanár úr*; *A tanú*; *A híd- ember* (Széchenyi István); *Trianon* (dokumentumfilm); *Bánk Bán* (Erkel Ferenc operája); *Gül Baba/Gábor Diák* (Huszka Jenő zenéje); *Mágnás Miska* (Szirmai Albert zenéje);

Operetthangverseny (Huszka/Kálmán); *Csárdáskirálynő* (Kálmán); és még sok más, kitűnő magyar film.

Filmvetítéseinken átlagban 50–60 néző vett részt, ami genfi viszonylatban szép eredménynek tekinthető. Reméljük, hogy valamelyest hozzájárultunk, mégha szerényen is és szórakoztató módon, a genfi magyar közönség történelmi és filmművészeti ismereteinek gyarapításához.

Unger László

Lökkös Antal elismerése

Genf város adminisztratív tanácsa Lökkös Antalt, a Genfi Könyvtár nyugdíjas „conservateur”-ét a „Genfi Könyvtár „Conservateur honoraire” címmel tüntette ki. Lökkös Antal magas kitüntetésére büszkék vagyunk és őszintén gratulálunk–

Az Egyesület vezetősége

MIÉRT BÁLOZUNK?

A képzőművészet a homo sapiens sajátos kifejezési módja, az ember szükségét érzi a rajzolásnak, éneklésnek, táncolásnak ősidők óta. A tánc és a zene többféle módon jelentkezik együtt: színtere a táncház; a balett, a bál összefonódásuk eredménye. Mindegyik a társas-élet megnyilvánulása. A táncház és a búcsúk alkalmával rendezett bálók mindenki számára hozzáférhetőek, tömegszórakoztató rendezvények. A népnek szüksége van elfelejteni napi gondjait, táncolni, nevetni, inni is egy kicsit vagy sokat. A városokban élő polgári társadalom saját céljait követi: a főúri világ híres báljai fontosak az egyéni karrierek kiépítésében, míg az Anna-bál a fiatal lányok bemutatásának fóruma.

A 19. és 20. század világa megragad minden alkalmat, hogy kellemes keretek között együtt lehessen, a táncos ünnep neve bál. Ez érinti a magyar társadalom minden rétegét: bált rendeznek nemzeti ünnepek alkalmából, születésnapra, szilveszterre, farsangkor és szüretre, a bálók listája oldalakat töltene meg. A bál a mulatságok, a vásárok, majálisok szerves részévé válik – rendezésük egyre több embernek ad kenyeret. A bálók alkalmával összejönnek a szomszédok, ismerősök vagy még-nem-ismerősök, hajdani, a jelenben már jelentéktelennek vagy nevetségesnek tűnő nézeteltérések simulnak el, új kapcsolatok (baráti és/vagy szerelmi) szövődnek békés, derűs légkörben. A bálók táncai, zenéi a kort és az alkalmakat tükrözik. Keringő, csárdás, verbunkos, tangó, rock-and-roll, a modern vagy nosztalgikus zene, mind egy vagy több emberöltő stílusa, igyekeztek, igyekeznek minden korosztály ízlését kielégíteni.

Az önfeledt zenei és táncos szórakozást és kikapcsolódást nyújtó, a kalendáriumot követő bálók mellett megjelent egy másik, nagyon fontos célkitűzésű bál is: a jótékonyági bál. Kettős célt követ: kellemes estét biztosít és emellett a társadalom "kiváltságosai" segítenek azoknak, akiknek kevesebb szerencsét hozott a sors.

A Genfi Magyar Egyesület immár 15. farsangi/jótékonyági bálját rendezi 2008. február 2-án, szombaton Genf legrégebb, legszebb és legelőkelőbb helyén: a Hotel des Bergues-ben (1826-ban épült). Itt tehát az újabb alkalom, hogy a genfi magyar társadalom tagjai, 1956-osok és előbb vagy később érkezettek, valamint svájci barátaik együtt ünnepeljenek vidám, baráti és hazafias légkörben, táncolással, nevetéssel, koccintással és természetesen az elmaradhatatlan viccekkel, magyaros "ugratásokkal".

Hogy mindez pénzbe is kerül? De mi nem kerül pénzbe? Ellenszolgáltatásként kiváló, minőségi szolgáltatást kap felejtethetetlen környezetben a résztvevő. És miért fosztaná meg magát a genfi magyar polgár egy, a testének-lelkének jót tevő

kikapcsolódástól, fellazulástól, a szürke hétköznapi gondjai-bajai között? Régi tanulság, hogy a távolmaradóknak soha sincs igazuk. Ezért tehát: legyünk ott sokan, szórakozunk és ugyanakkor jót is teszünk!

Unger László

A Bartók tér esete Genfben

A genfi magyar közösség egyik figyelemre méltó eredménye, hogy Bartók Béla teret kapott Genf városában. Nem is akárhol, hanem a Konzervatórium közelében. A place Béla Bartók keresztelőjére 1982-ben került sor, többéves kérvényezés, utánjárás és megbeszélés után. A teret díszíti Beck András párizsi szobrász műve, mely a Cantata Profana-ra utal.

Genf városában gyakran történik váratlan esemény, idén a Bartók tér vette ki részét ebből.

Első felvonásként, meglepő módon, eltűnt az emlékmű. Nyomozni kellett, hogy megtudjuk: hova lett, ki vitte el? Az eredmény váratlan: Genf városa szereltette le, mert rossz állapotban volt. A fából készült tartószerkezet korhadni kezdett, a műemlékeket védő bizottság ennek kicserélését rendelte el. Megnyugtató, hogy ennyire vigyáznak rá! Az emlékmű a jövőben magyarító táblát kap a sétáló közönség okulására.

A második felvonás még meglepőbb volt. Ezúttal eltűnt az egyik, a Bartók Béla nevet viselő tábla, helyet hagyva egy másiknak:

plaBe

Armin JORDAN

libre penseur

A merénylet nem került el egy szemfüles társunk figyelmét, aki riadót fújva kerestette a leszerelt táblát és a tetteseket. Eredménnyel járt!

Mint olvashattuk a GHI 2007. november 21–22-i számában, nem rosszindulatú cselekményről volt szó: a nemrég elhunyt Armin Jordan tisztelői kívántak a városszerte tisztelt és szeretett karmesternek emléket állítani. Akciójuk nem volt szerencsés, hiszen egy utca vagy tér elnevezése nem magánügy.

Az eltűnt tábla azóta visszakerült helyére, de ott maradt a másik is. Nem tudjuk, hogy megtarthatja-e helyét a nem hivatalos változat, de a két muzsikusként már egy helyen van, nem a mi dolgunk ezt eldönteni.

Rusznayk András

Hírek a genfi magyar iskoláról és óvodáról – Mikulás és karácsonyi ünnepség

Mint minden év végén, az idén is eseménydús decemberi hónapot tudhatnak maguk mögött a genfi magyar iskolások, óvodások.

December 5.-én délután ismét ellátogatott hozzánk a Mikulás és a nyomaiban járó fekete Krampusz. Súlyos zsák alatt görnyedezve érkezett, szegény nagyon elfáradt a hosszú úton, szerencsére már várta őt egy kényelmes karosszék, amiben egy kicsit megpihenhetett. És persze mondani sem kell, hogy a visszaúton a zsák már korántsem volt olyan nehéz, hiszen minden gyereknek kedveskedett valami ajándékkal. Szerencsére a Krampusznak sem sikerült a gyerekek ajándékait ellopni, bárhogya is próbálkozott vele!

Az ünnepély alkalmából az iskola színjátszóköre Grim Mia vezetésével bábelőadást mutatott be, a Diótörőt adták elő Varró Dániel verses szövege felhasználásával. Az előadást megelőző sok munka meghozta gyümölcsét: kicsik-nagyok élvezettel figyelték a mesét és az előadók maguk is jól szórakoztak!

Ezúton szeretnénk mindenkinek megköszönni, hogy hozzájárultak az ünnepség és az azt követő uzsonna sikeréhez.

December 15.-én gyerekeink felléptek a Katolikus Misszióval és a Magyar Cserkészcsapattal immár hagyományosan közösen megrendezett karácsonyi ünnepségen. A szokatlan – szombati – időpont ellenére szép számban megjelent közönség magyar lakodalmas játékot láthatott, énekkel, táncsal fűszerezve. A magyar iskola előadásait fémjelező humoros pillanatok most sem hiányoztak! Célunkat elértük: az adventi időszakban sikerült előadásunkkal – ha csak egy pár pillanatra is – mosolyt varázsolnunk a jelenlévők arcára.

Ez a karácsonyi közös fellépés remek alkalom arra, hogy az egyes, külön-külön működő genfi magyar szervezetek együtt dolgozhassanak a közös cél érdekében: idegen környezetben is élő valósággá tenni a magyar nyelvet és kultúrát. Köszönet a cserkészeknek, hogy évről évre magukra vállalják e fontos esemény lebonyolítását. Reméljük, még számtalan alkalom nyílik a jövőben is a közös ünneplésre!

Szeretnénk az alábbiakban röviden ismertetni a magyar iskola és óvoda működését, tevékenységét.

Az új tanév szeptember 5.-én az immár harmadszorra megrendezett Botanikus kerti kincskereséssel kezdődött, ahol a gyerekek apraja-nagyja kutatta lelkesen a zord kalózok, HaraMia és Fülesincs Jimmy elrejtett cukorkakincsét.

A kalandos kezdetek után újra megkezdődött a munka szerda délutánoként három iskolacsoport-

tal és az óvodásokkal.

A gyerekek négy korosztályra oszlanak: ovisok (3–5 évesek), kisiskolások I. (6–7 évesek), kisiskolások II. (8–9 évesek) és kiskamaszok (9–13 évesek). A foglalkozások tartalma csoportonként változik.

Az ovis gyerekeknél előtérbe kerülnek a játékos nyelvfejlesztő tevékenységek: mesemondás, közös éneklés. A kicsiknél még nagyon fontos szerepet kap a barkácsolás, ami elősegíti a kicsik keze ügyesedését és az alkotás örömét érezteti nemcsak a gyerekekkel, hanem a jelenlévő anyukákkal is, akik segítenek gyerekeiknek az ollóval, ragasztóval bánni.

A 6–7 évesek a magyar írás, olvasás alapjait sajátítják el. Ebben a korosztályban nagyon fontos, hogy a gyerekek megtartsák egymás között a magyar nyelvhasználatát, ezért az óra egy részében szabad beszélgetés folyik, illetve irányítottan beszélgető játékokat játszunk (kiszámolók, felelgetős játékok, stb.).

A 8–9 évesek csoportja elmélyíti az előzőleg lefektetett alapokat, valamint megismerkedik az alapvető helyesírási és nyelvtani szabályokkal. Foglalkozásaik jelentős részét az írott és beszélt szövegértési feladatok elvégzése képezi.

A kiskamaszok korosztályánál az egyszerű írás, olvasás tanítása átalakul irodalom és nyelvtan oktatássá: a gyerekek magyar költők, írók alkotásain keresztül fedezik fel a magyar irodalom kincseit. Emellett honismereti alapismeretekkel is gazdagodnak: rendszeresen foglalkoznak magyar történelemmel és földrajzzal.

Minden korcsoportnak rendszeresen tanítunk népdalokat, ezen felül időnként néptánc órákat is tartunk. Tavaly novemberben iskolánk sikeresen lépett fel a Pannónia táncegyüttes tízéves fennállása alkalmából rendezett ünnepségen, ahol gyerekeink somogyi táncot mutattak be.

A nyelv és honismeret oktatása mellett jelentős hangsúlyt kap a fontosabb hagyományok, ünnepek megőrzése: minden évben eljön a gyerekekhez a Mikulás, jelmezbálban mulatunk farsangkor. Természetesen nem marad el a húsvéti tojásfestés, locsolkodás sem. Májusban virágokkal, versekkel köszöntjük az édesanyákat Anyák napján.

A Genfi Magyar Iskola és Óvoda szeretettel vár minden magyarul beszélő gyereket, három éves kortól.

Körülbelül húsz-huszonöt család képezi egyesületünk tagságát, ami harminc körüli gyereklétszámnak felel meg. A foglalkozásokat egy ötfős – részben szakképzett pedagógus-csapat vezeti (Grim Mia, Kiss-

Borlase Andrea, Nagy Judit, Osváth Réka, Váradi Erika), az adminisztrációt egy személy végzi (Lukács Mária).

Foglalkozásainkat szerdánként 4–6 között tartjuk az iskolásoknak, valamint 1/2 5 – 6 között az óvodásoknak a Rue Verdaine 20 szám alatti termekben.

Szívesen várjuk jelentkezésüket, esetleges kérdéseiket a következő e-mail címen: magyarovi.genf@gmail.com. Az iskola rendezvényeiről és legújabb híreiről a rendszeresen frissített www.genfimagyariskola.blogspot.com lapunkon értesülhetnek.

Váradi Erika

Kodály...

Akik a negyvenes évek végén, az úgynevezett "fordulat évében", kamaszkoruknak örvendhetek és átérték tizenévesen, hogy egy felsőfokú iskola diákjából átminősültek az újonnan bevezetett általános iskola felső tagozatának tanulóivá, bizonyára emlékeznek arra, hogy ebben az időben sokat hallottunk Kodály Zoltánról. A hön szeretett rendszer elvett sokmindent az emberektől, levette többek között vállukról azt a terhet, hogy elhatározzák, érezzék, minek örülnek, mikor boldogok. Ez minden téren érvényes volt, a kultúra nem képezhetett kivételt.

A kultúra körébe tartozott a magyar nép zenei oktatása is. Bartók Béla elhagyta volt az országot, a világot, Kodály Zoltán lett a magyar zene legfontosabb alakja. Ezt mi, tizenévesek, akkor még aligha foghattuk fel. Bartók zenéjét magáévá tette a rendszer, a Kodály metódus kötelező tantárggyá vált.

A rendszer besorolta a diákokat is, mint mindenkit, nyomtatékosan ajánlott szerevezeteibe, a fiatalok a cserkészlet helyett az úttörők soraiba kerültek. Megtanították, nem csak az iskolákban, hogy mit miért kell megtagadni, mit miért kell szeretni. Az utóbbi csoportba tartozott sajnos a zenekultúra is – aki nem imádott beállni a sorba az nem tudatosan, de ellenállt annak is, amiben volt valami, vagy éppenséggel sokjó. Nem akart énekelni és szolmizálni, mert a legszívesebben mindenre nemet mondott volna.

Akik 56-ban huszonévesen hagyták el az országot, azok egy jelentős része nem ismerte valóban Kodályt. A beilleszkedés, a napi élet gondjai és az akkori helyzet Magyarországon aligha serkentett esetleges félreismerések korrigálására. A menekültek számára megnyílt a világ, akit a zene érdekelt, még az sem nagyon foglalkozott Kodály érdemeivel. Egyet tudott mindenki: a mester nem adta be derekát és a rege szerint a bibliából olvasott fel Rákosinak, amikor egy beszédre kötelezték.

Aki 2007-ben Genfben él, annak osztályrészül jutott, hogy bővítse ismereteit. A 2007. október 13-án, Kodály születésének 125. és halálának 40. évfordulójára rendezett koncerten hallhatta a zeneszerző műveit kitűnő tolmácsolásban. Perényi Miklós (világhírű csellista) és fia Benjamin (zongora) első közös műsorán szerepelt az Epigrammok (1954), J.S.Bach Wohltemperiertes Klavier egyik tételének Kodály által zongorára és csellóra átírt változata és az 1915-ben írt Szólószonáta is. A genfi Studio Kodály zenekara a Magyar Rondóval gyarapította a műsort, a kitűnő koncert a stúdió igazgatónőjének, Gouel-Erdélyi Klárának köszönhető. E koncert alkalmával bemutatkozott a genfi EducArtis alapítvány is, mely támogatni kívánja a Kodály zeneoktatási módszer alkalmazását, melynek úttörője Genfben a Kodály Stúdió.

Az előadóművészek nagy érdeme, hogy közvetlen kapcsolatot teremtettek a közönséggel, szívből jövő, személyesen átért interpretációjuk mindenkihez szólt. Felejthetetlen hangverseny volt, a jelek szerint az előadóművészeknek is. Folytatásra vár.

A hangverseny érdemei mellett – melyet nem lehet eléggé kiemelni –, egy további eredményt ért el: felkeltette az érdeklődést Kodály iránt. Akit érdekel a sokat emlegetett Kodály-módszer, az forduljon bizalommal a Studio Kodályhoz.

Aki Kodály életútját szeretné megismerni, olvassa el Jean-Pierre Amann "Zoltán Kodály" és Breuer János "Kodály Zoltán, L'oeuvre d'une vie" könyvét. Érdemes megtudni, hogy ki is volt Kodály Zoltán, a népdalgyűjtő, zeneszerző, pedagógus, mit köszönhet az ország, a magyarság neki.

Rusznayk András

Ady Endre:

Az ó-temetőben

*Az ó-temetőben tegnap
Nekidőltem egy sírhant-félnek,
S azokra gondoltam csöndesen,
Akik élnek.
Én már félig halott volnék:
Száz halál-pók nagy gonddal szó be,
Hogy juthassak méltón, csinosan
Temetőbe.
De akik tovább is élnek?
Mi lesz velük szegény balgákkal?
Akik a mély, undok, nagy sírig
Elkísérnek?*

A Genfi Sík Sándor Cserkészcsapat hírei

Családi akadályverseny

A Sík Sándor Cserkészcsapat hős tagjai szülőkkel együtt elhatározták októberben, hogy már ideje volna felkutatni Mont Mussy és Mont Mourex titkait. Kacifántos kirándulás keretében kellett kitalálni a testvérhegyek történetét: volt sportjáték, találos kérdés, gyertyaverseny, lufiröplabda és természet megfigyelés. A négy színes csapat – körte(zöld), szőlő (fekete), alma(piros) és banán(sárga) –, nagyon ügyesen gyűjtötte az információkat, kulcsszavakat és szerencsésen megérkezett a "céltűz" köré. A tűz mellett elmesélte mindegyik csoport Mussy és Mourex történetét, de főleg megehetette a szenzációs csokifondút a gyümölcsökkel! Nem maradtak ki a népdalok és a csatakiáltások, sem a csodaszép kilátás a Genfi-tóra! Már nagyon várja mindenki a következő családi megmozdulást. Talán sítáborról lenne szó???

Félévi cserkészprogram 2008.

Január 19.

Február 2., 23. (sítábor ?)

Március 8.

Április 5., 19.

Május 10–12: Pünkösdi tábor, 24.

Június 7., 21. (évvégi ebéd)

Érdeklődni és jelentkezni lehet Teleki Myzánál
076 335 2114, siksandor@bluewin.ch

Jó munkát !

